

"זְכוּרֹן מֵאִיר"

פרשת השבוע

[עפ"י "לקט שיחות מוסר" מאת מרן ראש הישיבה הג"ר אייזיק שר זצ"ל]

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ובפר' תצוה (כט – מו) נאמר: **ושכנתי וגו' וידעו כי אני ה' אלוהיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים וגו'.**

גם לאחר ניסי יציאת מצרים וקריעת ים סוף, ומתן-תורה אשר בו "פנים בפנים דיבר ה' עמכם בהר מתוך האש", מתווספת ידיעה יותר חושית ע"י הקביעות של "שבת בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה'", הראיה של הניסים שהיו במקדש בקביעות, עדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל (עי' שבת דף כב:).

נצטוונו להרגיש את קדושתו וחשיבותו של המקדש, חובה עלינו להתבונן ולהתעמק בהשגת אור ה' ודבקות בו ולעמול בהשגת רוממותו והשגחתו.

ויש לנו לדעת שגם כיום מצויה עמנו השראת השכינה בבתי-מדרשות, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות דף ח.) אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה. וכל השראת השכינה במקדש היתה מארון הברית, ועלינו להרגיש את קדושתו וחשיבותו של בית-המדרש.

[עד כאן ממרן הג"ר אייזיק זצ"ל].

* * *

ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך. רש"י והאבן-עזרא מפרשים: "שבעודו ארון לבדו בלא כפורת, יתן תחילה העדות לתוכו, ואחר-כך יתן את הכפורת עליו".

ויש לבאר, כי היסוד להשראת השכינה היא התורה, ולכן יש להניח הלוחות קודם שנותנים את הכפורת על הארון, וכן בימינו כפי שביאר מרן הג"ר אייזיק זצ"ל השראת השכינה בבתי-מדרשות היא כיון שמשחרב בית-המקדש אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה.

דמותו של תלמיד-חכם אף היא, יסודה בתורה שבקרבו, שלא רק נמצאת בראשו ובלבו, אלא שלו היא (כלשון הגמרא: "תורה דיליה"). וע"י זה דבוק הוא בה' יתברך, כפי שכתב ה"פני יהושע" (כתובות דף קיא):

"מי שהוא תלמיד-חכם מידבק בשכינה ע"י הבל התורה שיוצא מפיו ונקרא גם כן אש שנאמר הלא כה דברי כאש, ובכמה דוכתי אשכחן שנעשו שותפין להקב"ה ממש, והיינו דדרשינן את ה' אלוקיך לרבות תלמידי-חכמים" עכ"ל ה"פני יהושע". (והנה על-פי מה שהביא מחז"ל שהוא שותף להקב"ה מובן טפי הא ד"תורה דיליה").

בספר "מסילת ישרים" פרק א'. "יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה".

העבודה התמימה, היא חובה גמורה (והדרגה המינימלית), כמו שכתב לעיל בהקדמה ("ובלא זה היא נמאסת ומתועבת" רח"ל), וא"כ יש לפרש שכיון שהחסידות היא כקומה שנייה לכן נקט לשון "ייסוד", אבל העבודה התמימה שבעצם מחוייב בה כבר עתה, אלא שאי-אפשר להגיע אליה אלא ע"י צמיחה והתקדמות בשלבים, מתאים בה לשון "שורש".

מלמדנו רבינו שהיסוד והשורש היא ידיעת החובה וידיעת המגמה. [אמנם אע"פ שהתכלית היא הגורם לנקוט בכל האמצעים, בכל-זאת האדם לא יוכל להצליח מכח ידיעת המגמה לבד].

המטרה היא קירבת אלוקים שיזכה לה מכח שכר עבור קיום המצוות "היום לעשותם ומחר לקבל שכרם", ובכל-זאת לימדונו חז"ל: אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על-מנת לקבל פרס", החילוק הוא בעשיית המעשה עצמו אם עושים אותו משום הערך העצמי שלו או כאמצעי בעלמא.

פלפול דאורייתא

אם אמרינן בתינוק "חי נושא את עצמו"

בדין בעלי-חיים כתב הטור שאסור לדדותם אפי' בכרמלית, והבית-יוסף הקשה דהוי גזירה לגזירה ושרי, דומיא דמותר לעמוד ברה"י ולשתות בכרמלית דקיי"ל כרבא. [המשנ"ב כתב (בחד דוכתא) שהבית-יוסף מצדד להקל].

והמשנ"ב מביא שהלבוש נוקט כדעת הטור דאסור, וכתבו אחרונים שהטור דייק הכי מלשון הברייתא, המג"א ציין לסי' שמ"ח וצ"ב כונתו שם, המחצה"ש ביאר דבריו דאין קושית הבית-יוסף מוכרחת כיון דמצינו דוכתי שגזרו גזירה לגזירה, והגרע"א בתשו' כ"ח כתב דבהא לא סגי בלא מקור לאסור, (וביאר כמה אחרונים המקור דאסור בכרמלית), [ולענ"ד צ"ב דאם כן לא תירץ המג"א את עיקר הקושיא].

והמשנ"ב סומך להקל על סברת הבית-יוסף, רק לענין דידוי בעלי-חיים גדולים בכרמלית, מכח צירוף דעת הר"ן דבע"ח גדולים אין בהם איסור דידוי.

וכתב בבית-אור-הלכה בסוף דבריו (עפ"י מג"א ועוד אחרונים), דהבית-יוסף אוסר להוציא בכרמלית "חי נושא את עצמו", דזהו מעשה שאסור מצד עצמו ולא משום גזירה דילמא יבוא על-ידו לעשות מלאכה, והנה בבית-מאיר הביא בשם הר"ן דכל דבר שנאסר משם סרך מלאכה לא אמרינן ביה "גזירה לגזירה". עיי"ש, וצ"ב אמאי האחרונים לא הביאו את דברי הר"ן. [וצ"ב מש"כ הגרע"א בתשו' כ"ח דאפשר להתיר להוציא "חי נושא את עצמו" בכרמלית משום די"ל דהוי גזירה לגזירה].

(והנה הא ד"כחו בכרמלית לא גזרו" זהו היתר מיוחד, דהא ברה"י חייב מדאורייתא לכי'. [אמנם צ"ב טעם ההיתר]).

והנה בטעם איסור גרירה שי' רש"י מפני שנושאתו, ושי' הר"ן משום שכשאינו יכול לילך לא הוי "חי נושא את עצמו". (וצ"ב מציאות הגרירה, ומש"כ החזו"א (סי' מ"ה סק"ד) אולי לפי דרכו שם).

ונקט הבה"ל דלרש"י גם כשאינו יכול לילך הוי "חי נושא את עצמו", אבל להר"ן דלא ס"ל דהוי כ"נושאתו" בהכרח לומר דלא הוי "חי נושא את עצמו". (ולכי ביאור דעת רש"י דאין שום מקור לחדש כשאינו יכול לילך לא הוי "חי נושא את עצמו").

ונפ"מ בתינוק שיכול לילך אם שרי לגוררו. (ועי' משמעות לשון השו"ע ומש"כ ב"תהלה-לדוד").

ואמנם צ"ב דברמב"ן וברשב"א ריש פרק נוטל כתבו דגם לר' נתן אסור לגרור, וגם משמע להדיא מהרמב"ן דסברא היא דכיון שאינו יכול לילך משרביט נפשיה, ומשמע להדיא שכתב כן גם בדעת רש"י.

ובתוס' דף צד. הקשו מהא דאמרין דף קמא : אמימרא דרבא דהמוציא תינוק פטור, דרבא ס"ל כר' נתן, ולפי תיקון המהרש"ל תירצו תוס' 'יושמה [וכו'] איירי בתינוק בן יומו', (אבל יעוי' במג"א שלא גרס תי' זה בתוס'). וכן חזינן בתוס' דף קל. דס"ל דתינוק בן חי ימים הוי 'חי נושא את עצמו', ואע"פ שהא"ר העמיד דבריהם אליבא דר' נתן, כבר הקשה בתו"ש דהא הקושיא על ר' אליעזר, והנה החזו"א כתב דמ"מ קשה דר' נתן לא אתיא כר' אליעזר, אבל מצד אחר אינו מובן דאיך כתבו תוס' בפשיטות אליבא דר' נתן הרי הלכה כחכמים.

ונמצא שתוס' והרמב"ן נחלקו בדעת רש"י אם אמרין "חי נושא את עצמו" בתינוק שאינו יכול לילך. וצ"ע אמאי המשנ"ב לא ביאר כן את דברי הרמב"ן.

ומלשון הרמב"ם (פי"ח הי"ז) משמע דאפילו בתינוק בן יומו אמרין חי נושא את עצמו, ומהרלב"ח (תשו' סי') כתב שאין כונת הרמב"ם כן, אבל אולי כיון שלפנינו בתוס' רי"ד ובריטב"א בשם הרא"ה כתבו לפרש שלשון הגמ' (שבת דף קמא :) דרבא ס"ל כר' נתן אין ביאורו דחכמים פליגי, אולי יש לפרש כן בדעת הרמב"ם.

לעי"נ ר' אלימלך ב"ר שלום ז"ל
נלב"ע כ"ו טבת תשס"ח
ולעי"נ ר' אברהם אהרן ב"ר אליעזר דוד ז"ל
נלב"ע ו' ניסן תשס"ט
ולעי"נ ר' שמואל יצחק ב"ר אליעזר ז"ל
נלב"ע י"ח אייר תשס"ט
ולעי"נ ר' יהושע העשיל ב"ר ישעיהו הלוי ז"ל
נלב"ע ל' שבט תשס"ג
ולעי"נ ר' דב ב"ר שניאור זלמן ז"ל
נלב"ע כ"ג מרחשון תש"ע
ולעי"נ מרת עדינה ב"ר בנימין ע"ה
נלב"ע ט' כסלו תש"ע
ולעי"נ ר' אשר אלכסנדר ב"ר שלמה ישעיהו הלוי ז"ל
נלב"ע כ' טבת תש"ע

* * *

נא להעתיר בתפילה ולעורר רחמי שמים, לרפואת הרב רפאל מיכאל בן רייץ, ולרפואת האברך רפאל שמואל בן יפה (בגרי הישיבה הקי' שנפצעו קשה בתאונת דרכים)
לרפוי"ש בתושחי

e-mail ניתן לזמן את הלחן באימייל -

zichronmeir@shtaygen.co.il

יוצא לאור ע"י כולל "זכרון מאיר" – חניכי סלבודקה

מקום הלימוד: בית-המדרש סלבודקה – דרכי-אי"ש

רח' האדמו"ר מגור 16, זכרון-מאיר בני-ברק

טל': 050-4125547

כתובת למכתבים:

ת. ד. 557, בני-ברק 51104

Address for letters:

P. O. B. 557 Bnei Brak 51303 Israel

The bank's details for wire transfers

The first international bank of Israel ltd.

Branch: pagi bnei-brak no: 188

Branch adres: 42, chazon ish st.

Bnei-brak 51511

Swift code: firbilitxxx

Iban: il 4505218800000435120

Name: kollel zichron meir

כתובות עמותת "בית יוסף קדימה" ת. ד. 722 קדימה 62920 (ביהמ"ד רה" מיימון 13), ע"ר 580447498

שיעור בהלכות שבת מתקיים בס"ד (בחורף) במוצאי שבת קודש בשעה 9.00

(בקיץ) ביום ששי בשעה 10.00 לפנה"צ

הציבור מוזמן

השיעור בכולל קדימה, מתקיים בס"ד ביום ראשון בשעה 5.00.